

از رزمایش اخیر چه می‌دانیم

سورپرایزهای نظامی ایران امتحان شد؟

سیدمهدی طالبی

پژوهشگر حوزه بین‌الملل

پنجشنبه هفته گذشته رزمایش موشکی اقتدار پایدار ۱۴۰۴ نیروی دریایی ارتش به پایان رسید. این رزمایش به دلیل محدوده جغرافیایی عظیم تحت پوشش، به کارگیری موشک‌های دوربرد و رونمایی از برخی تسلیحات جدید مانند پهپاد انتحاری باور-۵ دارای اهمیت بالایی بود.

اهمیت رزمایش

در خصوص رزمایش برگزار شده نکات ذیل دارای اهمیت هستند.

۱- رزمایش موشکی اقتدار پایدار ۱۴۰۴، نخستین رزمایش پس از جنگ بود. بر این اساس احتمالاً برخی از آزمایشات صورت گرفته، بر مبنای درس‌های جنگ ۱۲ روزه و ارتقای عملکرد تسلیحات بوده است. اگرچه عملیات وعده صادق-۳ مبتنی بر حمله به اهداف زمینی بود و رزمایش اخیر محیط دریایی را هدف می‌گرفت، اما آزمایشات بر اساس کنترل پرواز و تاکتیک‌های غلبه بر پدافند در هردو عرصه می‌توانند شباهت‌هایی با یکدیگر داشته باشند.

۲- آزمایش در شرایطی برگزار شد که منطقه همچنان آرایش جنگی دارد. بر این اساس اجرای آن به نوعی برای تهدید و هشدار به دشمن بود تا با مشاهده آمادگی و حجم آتش ایران در محاسباتش تجدیدنظر کند.

۳- جغرافیای رزمایش دریای عمان و شمال اقیانوس هند بود که نشان می‌دهد اهداف تا حدی معطوف به تهدیدات آمریکاست.

پیش از جنگ نیز یکی از سناریوها تهاجم هوایی آمریکا از مبداءیه‌گو گارسیا و ورود از جنوب شرق به سمت مرکز بوز. تهدید این جزیره و ناوگان پیرامونی آن دارای اهمیت است، زیرا ناوهای مستقر حد فاصل جزیره تا دریای عمان دوظیفه مهم دارند؛ کمک به هواگردهای موجود در جزیره برای هدایت به سمت ایران و دوم ایجاد عمق پدافندی برای جلوگیری از عبور موشک و پهپاد به سمت دیو‌گو گارسیا از چند هزار کیلومتر جلوتر. در صورت انهدام یا مشغول شدن این ناوگان کار دیو‌گو گارسیا برای هدایت هواگردهای خود دشوار شده و باید در خط آخر با موشک‌ها و پهپادهای یرتاب شده به سمتش مقابله کند.

۴- محدوده دریای عمان تا شمال اقیانوس هند تقریباً یک میلیون کیلومتر مربع وسعت دارد که تقریباً یک‌سوم، بزرگ‌تر از محدوده‌مابین ایران و فلسطین اشغالی است. ایران در جریان عملیات‌های وعده‌حقوق موفق‌شد توانمندی خود در موشک‌باران محدوده‌های وسیع زمینی را نشان دهد و با اعمال رزمایش موشکی، انعکاف این توانمندی در جهت جنوبی و دریایی را نشان داد.

۵- دستگاه‌های تبلیغی دشمن با ادعای مسدود نشدن تنگه هرمز در طول جنگ ۱۲ روزه تلاش می‌کنند آن را نشانه محدودیت گز به‌های ایران توصیف کنند؛ اما نشان دادن قدرت آتش عظیم تا شمال

اقیانوس هند نشان می‌دهد نه تنها مدخل خلیج فارس، بلکه دریای عمان و مسیر تجارت جهانی از شرق آسیا به سمت شرق افریقا در برد آتش ایران قرار دارد. مسدودسازی تنگه هرمز به شکل مطلق تأمین‌کننده منافع ایران نیست و در جنگ ۱۲ روزه نیز ضرورت نداشت. ایران اگر زمانی درصدد مسدودسازی اقتصاد جهانی باشد، آن را به شکل مدیریت شده با تسلیحات دقیق و در محدوده‌ای فراتر از تنگه هرمز اجرایی می‌کند.

۶- آتش ایران در محدود یک میلیون کیلومتر مربعی نشان می‌دهد تهران این توانایی را دارد که در صورت نیاز به طور مستقیم کشتی‌ها را در دریای مدیترانه شرقی هدف گیرد؛ اقدامی احتیاطی و لازم در جنگ آتی برای اعمال محاصره دریایی بر سرزمین‌های اشغالی.

۷- جنگ‌های کنونی منطقه از قفقاز تا فلسطین اشغالی تا حد زیادی متأثر از جنگ کریدورهاست. ضربه خوردن کریدور آی‌مک با عملیات ۷اکتبر، گسترش نفوذ دریایی یمن در تنگه باب‌المندب و دریای سرخ و حالا رزمایش بزرگ ایران در دریای عمان، تسلط و اشراف محور مقاومت به مسیرهای تجاری را نشان می‌دهد.

۸- خطوط آتش محور مقاومت و اضلاع جداگانه آن درحال اتصال است. جناح شرقی خط آتش یمن به اقیانوس هند رسیده و به خط آتش جنوبی ایران متصل می‌شود. بر این اساس آب‌های مقابل دریای عمان تا شرق افریقا به فاصله چند هزار کیلومتر به طور تقریباً یکپارچه در دسترس سلاح‌های مقاومت قرار دارند.

نکات

اتفاقات و اقدامات در جریان در صحنه منطقه بر بستر روندهایی شکل می‌گیرند که فهم آن‌ها نیازمند شناخت کافی است.

۱- اجرای او عملیات وعده صادق ۲ و ۱ درس‌های زیادی برای ایران داشتست. تحولات پیش از این عملیات‌ها مانند حمله به سفارت ایران در سوریه و اتفاقات جنگ لبنان، ضرورت اجرایی شدن طرح ریختن حجم عظیمی از آتش بر سرر دشمنن در مدتی کوتاه و از راه دور را ایجاد کرد. ایران به مدت چند دهه ظرفیت شلیک‌های انبوه و هم‌زمان موشکی را ایجاد کرده بود؛ اما اجرای آن در واقعیت مسائلی را آشکار کرد. پیش از این، دو دلیل باعث شده بود ایران بر شلیک انبوه تمرکز کند؛ نخست اشباع سامانه پدافندی دشمن برای تضمین عبور تعدادی از موشک‌ها و دوم از کار انداختن پایگاه دشمنن با اصابت‌های بالا. با توجه به آرایش دشمن در منطقه و حضور رژیم صهیونی و آمریکا، ایران در درگیری‌های اولیه نباید به سمت استفاده از موشک‌های برتر خود برای هدف‌گیری سرزمین‌های اشغالی می‌رفت و از این رو موشک‌های قدیمی‌تر استفاده شدند که دقت و قدرت موشک‌های جدید را نداشتند.

دلیل این احتیاط احتمال ورود رژیم صهیونی به عرصه نظامی برای شناسایی

نظر گرفتن شبکه‌ای از تعاملات متقابل است که فراتر از تقسیم‌بندی‌های

صوری عمل می‌کنند. از این منظر، ارانه راه‌حل‌های پایدار نیازمند رویکردی یکپارچه و میان‌رشته‌ای است که بتواند ابعاد مختلف اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را به صورت هم‌زمان مدنظر قرار دهد. هشتم، فرصت‌سازي از امواج تازه جهانی

سیاست‌های داخلی هرگز جزیره‌ای مستقل نیستند؛ آن‌ها همچون دانه‌هایی در جریان پهنای بی‌کران از روابط بین‌المللی شناورند، جایی که هر روز تار و پود روابط پیچیده‌تر می‌شود. در جهان آینده، همه کشورها سرنشینان یک کشتی واحدند و هر حرکت آن‌ها بر مسیر جمعی تأثیر می‌گذارد. این مؤلفه ایجاب می‌کند که موقعیت ژئوپلیتیک، فرصت‌ها و تهدیدهای خارجی همچون نشانه‌های چراغی در طراحی سیاست‌ها لحاظ شوند.

ضرورت شکل‌گیری این عقلانیت

ایران امروز در مقطع تاریخی حساسی قرار دارد که نیاز جدی به شکل‌گیری عقلانیت سیاسی واقع‌گرا را آشکار می‌سازد. این ضرورت از تقاطع چندین چالش ساختاری و چالش‌های کلان دیگر بر می‌خیزد که حل آن‌ها بدون اتخاذ رویکردی عقلانی و عملگرا غیرممکن است.

تجربه چهار دهه گذشته نشان داده که سیاست‌گذاری‌های مبتنی بر ایدئولوژی‌های قطبی و نادیده‌گیری واقعیات عملی، نه تنها مشکلات اساسی کشور را حل نکرده، بلکه برخی از آن‌ها را تشدید کرده است. از مسائل اقتصادی گرفته تا چالش‌های اجتماعی، همگی نشان‌دهنده ناکارآمدی رویکردهای خالص انتزاعی هستند.

از سوی دیگر، مشکلات کنونی ایران از پیچیدگی‌ای برخوردارند که با راه‌حل‌های ساده قابل حل نیستند. بحران اقتصادی ساختاری، تغییرات اجتماعی و فرهنگی عمیق، چالش‌های زیست‌محیطی حاد مانند بحران آب و فشارهای بین‌المللی چندوجهی، همگی با یکدیگر در تعامل پیچیده‌ای قرار دارند که حل هر کدام بدون درنظرگیری سایرین غیر ممکن است.

فرسایش اعتماد عمومی نیز چيز قابل انکاری نیست و پنهان‌کردن آن ثمره‌ای ندارد. کاهش چشمگیر دموگرافیک و ورود نسلی باارزش‌ها، انتظارات ونگرش‌های بین انتظارات مردم و عملکرد دولت، نشان‌دهنده رویویی با چالشی است که نیاز به بازنگری اساسی در نحوه حکمرانی دارد. هیچ سیستم سیاسی نمی‌تواند بدون پایه اجتماعی مستحکم، پایداری خود را حفظ کند.

علاوه بر این، تحریم‌های بین‌المللسی، کاهش درآمدهای نفتی، تخریب منابع طبیعی و محدودیت‌های مالی دولت، کشور را در شرایطی قرار داده که بیش از هر زمان دیگری نیاز به مدیریت بهینه و عقلانی منابع دارد. این شرایط امکان ائتلاف منابع در سیاست‌های غیر مؤثر را از بین برده است. در این میان، تغییرات دموگرافیک و ورود نسلی باارزش‌ها، انتظارات ونگرش‌های متفاوت، جامعه ایران را با واقعیت جدیدی مواجه کرده که سیاست‌گذاری‌های سنتی قادر به پاسخگویی به آن نیستند. مهم این است که نادیده گرفتن این تحولات اجتماعی با ستیز با آن‌ها، منجر به تعمیق شکاف‌ها خواهد شد. نباید فراموش کرد که بسیاری از چالش‌های کنونی در حال تبدیل به بحران‌های جبران‌ناپذیر هستند. بحران آب، کوهلث جمعیت، تخریب زیست‌محیط و فرسایش سرمایه انسانی، همگی فرایندهایی هستند که با گذشت زمان حل آن‌ها دشوارتر و پرهزینه‌تر می‌شود و پنجره‌های فرصت برای مداخله مؤثر رو به تنگ شدن است.

چالش‌های ساختاری داخلی

چنانچه گفته شد، ایران با مجموعه‌ای از مشکلات به‌هم‌آمیخته مواجه است: چالش‌شدید اقتصادی عمیق که ریشه در ساختار تولید، توزیع نامتوازن

عملکرد تسلیحات ایران و فرسایش آن‌ها بود تا آمریکا در مقاطع بعدی با ورود خود ضربه وارد کند. عملیات‌های وعده صادق ۱ و ۲ نشان داد باید مقداری به شلیک‌های هم‌زمان افزوده شده و مهم‌تر از آن دقت و قدرت انفجاری کلاهک‌ها بالاتر برسد. در غیر این‌صورت طی درگیری‌ها ایران می‌بایست از موشک‌های جدیدتر خود بهره می‌گرفت.

در عملیات وعده صادق-۱ حدود ۱۲۰ موشک و در وعده صادق-۲ حدود ۲۰۰ موشک پرتاب شد که ۷۰ درصد رشد داشت. همچنین ۷۵ درصد موشک‌ها موفق به اصابت شدند. با این حال اصابت‌های بالاتر مرمون کاهش فیل شدن موشک‌ها، هک پدافند دشمن و حمله به رادار سامانه آروا بود. سردار شهید محمد باقری، رئیس قفیدستانکل نیروهای مسلح در جریان یکی از بازدیدهای خود از شهرهای موشکی در راستای آمادگی برای اجرای وعده صادق-۳ اعلام کرد برای اجرای آن نیازمند آمادگی چندین برابری نسبت به گذشته هستیم. این چندین برابری دارای چند جنبه بود. یک جنبه افزایش تعداد پرتاب‌های هم‌زمان برای تضمین عبور و تخریب مؤثر، دوم افزایش دقت و سوم بالا بردن حجم و قدرت مواد انفجاری کلاهک. در فاصله مابین وعده صادق ۲ و ۳، با رونمایی از کلاهک‌های جدید تلاش شد قدرت مانورشان برای فرار از پدافند دشمن و پایداری پروازی برای جلوگیری از کاهش سرعت افزایش یابد. درنتیجه در جریان عملیات وعده صادق-۳ با وجود کاهش پرتاب‌های هم‌زمان، تعداد عبورها و اصابت‌ها بالا بود. همچنین از این موشک‌ها برای هدف قرار دادن اتاق عملیات‌های دشمن استفاده شد که نشان می‌داد دقت موشک‌ها به شدت افزایش یافته است.

ایران در جنگ ۱۲ روزه با حملات دقیق به سرزمین‌های اشغالی و پایگاه آمریکا در قطر نشان داد با تسلیحات قدیمی خود که تولیدات ارتقا یافته دو دهه قبل هستند، توانایی ضربات انهدامی به مراکز حساس دشمن را دارد.

۲- رزمایش‌های ایران در گذشته علاوه بر شبیه‌سازی و افزایش آمادگی معطوف به قدرت‌نمایی و پررنگ کردن بازدارندگی کشور بودند اما به نظر می‌رسد پس از عملیات وعده صادق-۱، سهم آمادگی از اهداف رزمایش‌ها بیشتر شده است. از این رو رزمایش‌های کنونی نه فقط باهدف نمایش در برابر دشمنن که به میزان زیادی با دورنمای عملیات علیه آن صورت می‌گیرند.

۳- هدف ایران در عملیات محتمل بعدی هدف‌گیری پایگاه‌های راهبردی رژیم صهیونی و نابود کردن مراکز حکومتی است تا صهیونیست‌ها هم‌زمان با فقدان ابزارهای مؤثر نظامی دچار نابسامانی داخلی شوند. اجرایی کردن این هدف نیازمند آمادگی‌های خاص است به ویژه برای کنترل رفتارهای بعدی دشمنن.

اگر رژیم صهیونی در برابر نابودی مراکز نظامی راهبردی و حکومتی خود واکنشی بی‌محابا نشان دهد، آنگاه ظرفیت‌های ایران برای اعمال محاصره طولانی‌مدت در یایی صهیونیست‌ها به طور مستقیم

ثروت و تحریم‌ها دارد؛ شکاف اجتماعی فزاینده بین نسل‌ها و طبقات

مختلف؛ فرسایش اعتماد عمومی نسبت به نهادهای سیاسی؛ و چالش‌های

زیست‌محیطی جدی مانند بحران آب و آلودگی هوا. این مسائل به گونه‌ای پیچیده با یکدیگر عجین شده‌اند که حل هر کدام مستلزم در نظر گرفتن تأثیرات آن بر سایرین است. رویکردهای تک‌بعدی یا ایده‌آلیستی که از پیچیدگی این تعاملات غافل باشند، نه تنها مؤثر نخواهند بود، بلکه ممکن است وضعیت را بدتر کنند.

فشارهای بین‌المللی و ضرورت مواجهه مبتکرانه

موقعیت بین‌المللی ایران نیز پیچیدگی‌های خاص خود را دارد. تحریم‌های اقتصادی، تنش‌های منطقه‌ای، رقابت قدرت‌های بزرگ در منطقه و تغییرات نظم بین‌المللی همگی بر سیاست‌های داخلی ایران تأثیر مستقیم دارند. در چنین شرایطی، سیاست‌گذاری‌هایی که با واقعیات غافل باشند و صرفاً بر اساس خواست‌های برخی گروه‌های داخلی با اصول انتزاعی شکل گیرند، محکوم به شکست هستند. عقلانیت واقع‌گرا ایجاب می‌کند که سیاست‌ها بسدون نگاه صفر و صدی، با در نظر گرفتن محدودیت‌ها و فرصت‌های بین‌المللی طراحی شوند تا بیشترین منفعت ملی حاصل شود. به نظر می‌رسد امروز با همه حقوقی که از کشورمان سلب شده است، ابتکار عمل در روابط بین‌الملل و به ویژه در مواجهه با قدرت‌های بزرگ و اثرگذار، جزء اولویت‌های کشور محسوب می‌شود.

ضرورت مشارکت اجتماعی آگاهانه

یکی از مهم‌ترین چالش‌های ایران امروز، شکاف بین حکمرانی و بخشی از جامعه است. هیچ سیاست پایداری نمی‌تواند بدون پشتیبانی اجتماعی موفق باشد. عقلانیت سیاسی واقع‌گرا بر لزوم کسب رضایت آگاهانه اکثریت مردم تأکید می‌کند، نه از طریق تبلیغات یا پنهان‌کاری، بلکه از طریق ارائه راه‌حل‌هایی که واقعاً پاسخگویی نیازها و انتظارات مردم باشد. این امر مستلزم شفافیت در تصمیم‌گیری، پاسخگویی به انتقادات و ایجاد مکانیسم‌هایی برای مشارکت مؤثر مردم در فرایندهای سیاسی است. البته بدیهی است که بخشی از این مشارکت، به‌وسیله تشکیل‌های سیاسی، احزاب و مجامع مدنی شکل می‌گیرد و همین امر ایجاب می‌کند تا گفت‌وگو و مشارکت‌طلبی نظام و ارکان آن با تشککل‌های سیاسی گسترش یافته و از تقسیم‌بندی‌های ایدئولوژیک تشککل‌های سیاسی به خوب و بد پرهیز شود.

خطر تداوم قطبی‌شدن و ضرورت توافق ملی

روشن است که جامعه ایران در معرض خطر قطبی شدن شدید قرار دارد و البته بخشی از این قطب‌شدن اتفاق افتاده است. در این میان، رویکردهای افراطی از هر طریقی، چه محافظه‌کار و اصولگرا و چه اصلاح‌طلب، می‌توانند منجر به تعمیق شکاف‌ها و ناکارآمدی بیشتر نظام سیاسی شوند. عقلانیت واقع‌گرا‌هی میانه‌ارانه می‌دهد که ضمن حفظ اهداف اساسی، امکان توافق و همکاری بین گروه‌های مختلف را فراهم می‌آورد. این رویکرد بر یافتن حداقل مشترک‌ها و ساختن ائتلاف‌های وسیع برای حل مسائل ملی تأکید دارد.

آینده‌نگری و پایداری راه‌حل‌ها

عقلانیت سیاسی واقع‌گرا تنها به حل مسائل فوری نمی‌پردازد، بلکه چشم‌انداز بلندمدت را نیز در نظر می‌گیرد. ایران نیاز به راه‌حل‌هایی دارد که نه تنها مشکلات کنونی را برطرف کنند، بلکه زیرساخت‌هایی برای پیشرفت پایابث و رشد آتی ایجاد کنند. این امر مستلزم سرمایه‌گذاری در آموزش، تحقیق و توسعه، زیرساخت‌های فناوری و ایجاد نهادهای قوی است که بتوانند در

ایران امتحان شد؟

و به وسیله محور مقاومت به میدان می‌آیند. بر این اساس رزمایش دریایی اخیر از یک جهت در راستای آمادگی برای عملیات محتمل

آتی علیه رژیم صهیونی است.

۴- طی روزهای اخیر اخباری مخدوش درباره نزدیک بودن رونمایی از موشکی جدید و ناشناخته توسط ایران منتشر شده که قابل اتکا نیستند؛ این اخبار مبتنی بر کلاهک غیرمتعارف و برد بالای این موشک هستند. در برابر این ادعاهای نامعلوم با منبع غیرمشخص، داده‌هایی معلوم وجود دارند. آنچه از نظر برد و وزن کلاهک در دستان قوای موشکی ایران قرار دارد را می‌توان تشخیص داد.

موشک بالستیک خرمشهر در سال ۱۳۹۹ و نمونه خرمشهر-۴ در سال ۱۴۰۲ رونمایی شدند. این موشک جزء جدیدترین موشک‌های ایران و نسبت به نمونه‌های قبلی، در نسلی متفاوت قرار دارد. برتری و تفاوت این موشک با دیگر نسل‌ها، وزن بالای کلاهک قابل حمل توسط آن است. درحالی‌که وزن کلاهک موشک‌های بالستیک تاکتیکی برد بالا، ۵۰۰ کیلوگرم و موشک‌های بالستیک سنگین مانند سجبل بین ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ کیلوگرم است، وزن کلاهک خرمشهر به ۱۵۰۰ تا ۱۸۰۰ کیلوگرم می‌رسد که تقریباً ۳ تا ۴ برابر وزن کلاهک موشک‌های بالستیک تاکتیکی و ۱٫۵ تا ۲ برابر بالستیک‌های سنگین است.

موشک خرمشهر پس از پرتاب ارتفاع زیادی از سطح زمین می‌گیرد و درنتیجه کلاهکش پرسرعت‌تر وارد جو می‌شود. آسونی دیگر کلاهکش وزن بالایی دارد. در جمع بین دو ویژگی سرعت و وزن بالای کلاهک، شدت تخریب آن به ویژه در برابر تأسیسات زیرزمینی بالا می‌رود. بر این اساس کارکرد خرمشهر اول زدن اهداف مستحکم با کلاهک سنگین در جغرافیای نزدیک یعنی فلسطین اشغالی و دوم ایجاد دسترسی برای هدف قرار دادن پایگاه‌های آمریکا در جغرافیای دوردست است. با این حال اهداف دیگری نیز در خصوص این موشک در زمینه بازدارندگی وجود دارد.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال

۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار

کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.

آنچه مشخص است موشکی که پس از چندین سال تولید در سال ۱۳۹۹ رونمای شد، می‌توانست کلاک ۱۸۰۰ کیلوگرمی را به ۲ هزار کیلومتری حمل کند. به تدریج نمونه‌های مختلفی از این موشک رونمایی شدند که برخی دارای ابعاد کوچک‌تری شده بودند که حمل و نقل و پرتاب آن‌ها را آسان‌تر می‌کرد. تقویت موتور و سوخت یک نتیجه دیگر نیز می‌تواند داشته باشد که افزایش وزن کلاهک قابل حمل یکی از این موارد است. درنتیجه بر مبنای پلنفرم خرمشهر با پیشرفت‌های جدید می‌توان موشکی با کلاهک بیشتر از ۲ تن در برد بالای ۲۵۰۰ کیلومتر ساخت.